

SZARKA KLÁRA

A

PICTORIAL

collective

TÍZ ÉVE

TÖBB MINT EGY ÉVTIZEDET MEGÉLTEK MÁR, AMI A 21. SZÁZAD KEZDETÉNEK EFEMER ÉS IMPULZÍV VILÁGÁBAN IGAZI SZENZÁCIÓ. A PICTORIAL COLLECTIVE HÁROM ALAPÍTÓJA, BÁCSI RÓBERT LÁSZLÓ, MÓRICZ-SABJÁN SIMON ÉS SZABÓ BERNADETT A 2010-ES ÉVTIZED LEGELEJÉN JOGGAL ÉREZHETTE, HOGY A FÉNYKÉPEZÉSNEK AZ A TERÜLETE – NEVEZZÜK AZ EGYSZERŰSÉG KEDVÉÉRT DOKUMENTARIZMUSNAK –, AMELYIKEN LÉTEZNI AKARNAK, NÉLKÜLÖZI A SZAKMAI KÖZÖSSÉGEKET. 2021-BEN A CAPA KÖZPONTBAN RENDEZETT KÖZÖS KIÁLLÍTÁSUK A CSOPORT ELSŐ TÍZ ÉVÉRE TEKINTETT VISSZA.

Még 2005-ben írtam itt, a *Fotóművészet* hasábjain a sajtófotó és dokumentarizmus helyzetéről,¹ akkor, amikor a Pictorial Collective (PC) későbbi tagjai jobbára még tanultak vagy első munkahelyeiken ismerkedtek a szakma viharosan változó körülményeivel. Nem kellett nagy bölcsesség hozzá, hogy már akkor lássuk, merre is halad a média. Érezzük az internet kínálta, kikényszerítette körülmények lényegét. Sajtó nélküli sajtófotóról elmélkedtem akkoriban, pedig még létezett nyomokban az a sajtó, amelyik a dokumentarista fotográfiát életre hívta, élte valamennyire, segítette és béklyózta, persze. Majdnem egy évszázadig létezett. Fénykora – ha nevezhetjük így – a 30-as évektől nagyjából a 80-as évek elejéig tartott. A nyomtatott sajtóról, a print médiáról van szó, ahogy ma nevezik, de nem elsősorban a sajtótermékek előállításának technológiája a fontos a maitól való megkülönböztetésben. Inkább az a bonyolult szakmai, gazdasági és politikai struktúra volt egészen más, mint manapság, amiben a korábbi média létezett, és amit a létével maga is épített. „Eltekintve néhány próbálkozástól, Magyarországon évtizedek óta nincsen olyan sajtóorgánium, amelyik felvenné a hazai sajtófotó törekvéseinek javát, illetve rendszeres megrendeléseket adna a legjobbaknak. Nagyon úgy néz ki, a közeljövőben nem is lesz. Így az ifjú generáció ambiciózus tagjai elvégzik a napi rutinmunkát, aztán bevonulnak a karanténba ’alkotni’.”² Vagyis már az ezredforduló első éveiben sem volt helye a minőségi sajtófotónak a magyar lapokban, viszont volt még lehetőség rá, hogy a fotóriporterek valahol rutin (megélhető) munkát végezzenek. Az állítás első fele jobbára igaz a mai helyzetre is, a második már csak részlegesen. Alig-alig vannak olyan helyek a médiában, amelyek a napi rutint és megélhetést is biztosítják a fotográfusoknak.

Csoportkép a Pictorial 10 kiállításban, (b-j) Stiller Ákos, Urbán Ádám, Móricz-Sabján Simon, Pályi Zsófia, Hirling Bálint, Mártonfal Dénes, Végh László, Hajdú D. András, Darnay Katalin, Bácsi Róbert László,
@ Capa Központ

A 20. századi értelemben vett munkahelyek szinte teljesen megszűntek a 21. század elején ezen a területen is. Így aztán végképp eltűnt az a néhány platform, találkozási felület, amelyik a riportfotó/dokumentarizmus szempontjából fontos volt. Egzisztenciális és szakmai háttérként egyaránt.

De a fotográfusok szempontjából a hagyományos média, az a szinte napi olvasói, szerkesztői, munkatársi visszajelzés is meghatározó volt, amellyel gyakran meg kellett küzdeniük, hogy az úgymond saját anyagaikat elkészíthessék, a saját szemléletüket érvényesíthessék. Mégis az eleven és folyamatos kapcsolódás a tág értelemben vett közönséghez alapvetően befolyásolta a dokumentarista³ fotográfusok témaválasztását, anyagaik megformálásának mikéntjét. És sokukat szó szerint inspirálta, hajtotta a napi munka lendülete. Számos példát láttunk rá, hogy néhány évig szárnyaló fotóriporterek, akik sorra nyerték a hazai és külföldi pályázatokat, „végre” kényelmesebb munkát találva eltűntek a színről.

Azt hiszem a Pictorial Collective életre hívásában ennek a hiánynak lehetett a legnagyobb szerepe. Hiszen egész egyszerűen nem volt már elérhető olyan „szakmai műhely”, amilyen az 50-es években a Magyar Fotó négyes telepe, majd az MTI Fotó szerkesztősége volt. Ott a tanulni vágyó pályakezdő fiatalok, mint Molnár Edit, Keleti Éva vagy Gink Károly találkozhattak a tudásukat önzetlenül és szívesen átadó tekintélyes öregekkel, mint Vadas Ernő, Hollenzer Béla, Reismann Marian és mások. Vagy említhetünk olyan szerkesztőségeket egy-két évtizeddel későbből, mint a *Népszava* és *Népszabadság* vagy a *Magyar Hírlap* fotórovata. Rédei Ferenc meg Szalay Zoltán vezetése alatt különösen fontosak lettek. A mai magyar dokumentarizmus tekintélyes öregjei⁴ kerültek ki ezekről a helyekről. De a dokumentarista fotográfiai iránynak jószerivel minden más közösségi platformja is elenyészett. Azt hiszem, ma már elképzelhetetlen az a meghatározó szerep és helyzet, amit a 60-as és 70-es években a dokumentaristák, a riporterek az akkoriban még nagyon fontos szakmai szervezetekben betöltöttek.

Mohai Balázs: „Észak-fok, titok, idegenség”, 2012, @ Mohai Balázs

Végh László: *Ottó*, 2012, @ Végh László

Bácsi Róbert László: *Zen útja*, 2016, @ Bácsi Róbert László:

A másik ok, ami a csoport létrehozását indokolta az lehetett, hogy a média átalakulása ennek a századnak az elejére markánsan eltorzította a valóságábrázolás kereteit. Számos téma és megközelítési mód kiszorult a még vegetáló print lapok hasábjairól. Az internetes hírportálok felületein meg sem jelent. Kiszorították a média irányítói gazdasági és/vagy politikai megfontolásból.⁵ Igaz, adtak mást helyette. Évtizedek óta exponenciálisan növekvő információ áradatban élünk és mégis mintha egyre kevesebbet tudnánk a mindenkori valóságról. Egyáltalán nem meglepő, hogy többek között az úgynevezett bulvár és vagy celebvilág áradása rászoktatta a mai nézőt a saját valóságától merőben elütő pszeudo realitás elfogadására. A közösséginek mondott média vélemény-buborékaiban töltött egyre növekvő időben pedig a hagyományos értelemben vett emberi kapcsolatoktól (családi, rokoni, baráti, kollegiális stb.) egyre inkább megfosztott, magányos és elszigetelt mai ember számára roppant nehéz a józan tájékozódás. A gátlástalan manipuláció is akadály a tisztánlátásban, de azt hiszem, még inkább a hiány. A színes és gazdag mindennapi életről készült beszámolók, tudósítások, hírek, vagyis riportok hiánya miatt. Azt hiszem, a Pictorial Collective eredeti és manapság is érvényes *ars poetica*-ja valamelyest ennek a hiánynak az enyhítésére kíván utalni: „Fontos számunkra a mindennapi helyzetek, különféle problémák bemutatása egyéni véleménnyel és látásmóddal.”⁶

Vagyis markáns közös utat jelöltek ki önmaguk számára a megalakuláskor. A mindennapok vizuális feltárása, bemutatása áll a fókuszukban. Utolsó tárlatuk méltatásában Barakonyi Szabolcs nosztalgikus utalással írt⁷ arról, hogy a szemléletük, munkáik összessége valamiféle múltat idéz. Olyan kort, amikor még volt a sajtóban is idő arra, hogy nagyobb lélegzetű, elmélyültebb anyagokat készítsenek a fotóriporterek. És a lapoknak volt is igényük ezekre.

Az *ars poetica* második fele egyenértékűen fontosnak látszik az elsővel, hiszen a mit és a hogyan együtt adja ki a lényegét. Vagyis az „egyéni látásmód” hangsúlyozása és különösképpen az „egyéni vélemény”. Elég bátor *artist statement* manapság. Hiszen kizárja a posztmodern attitűdöt, az értékítélet nélküli egyenrangú narratívák elfogadását. Ha valakinek véleménye van, akkor megkockáztatja azt a manapság bátornak számító alapállást, hogy a dolgok lényegéről, összefüggéséről képes értékítéletet alkotni. Vagy legalábbis törekszik efelé.

A legutóbbi retrospektív tárlat kurátori szövegében éppen erre az alkotói attitűdre, a valóság, az egyéni látásmód és vélemény iránti elkötelezettségre utaló kifejezések szerepelnek a csoportot jellemezve: reflektív, humanista, érzékeny. Talán nem túlzás, hogy eszembe jut erről egy réges-régi *artist statement*. Méghozzá a kiállításnak helyet adó intézmény, a Capa Központ névadója öccsének, Cornell Capának az alapvetése. Ő, a bátyjának és pályatársainak, az általuk alapított Magnum tagjainak, valamint a saját munkásságának a lényegét a *concerned photography* (elkötelezett fotográfia) kifejezéssel írta le. Ennek az elkötelezett, éppen a humánus, a valóság ábrázolása iránt elkötelezett alkotói iránynak akarta szentelni az ICP-t,⁸ az általa alapított fotográfiai intézményt. És erre célozhatott Korniss Péter is a Pictorial első nyilvános bemutatkozásán⁹ a Néprajzi Múzeumban, amikor a (dokumentarista) fotográfiában kívánatos humanista szemléletről és etikus viselkedésről beszélt. Vagyis a 21. század első évtizedében – egyéb megoldás hiányában életre hívott vállalkozás –, az akkori fiatal magyar dokumentaristák szűkebb csoportjának társulása akarva-akaratlan a nagy előd, Robert Capa alapállásához tért vissza. Korniss arról is beszélt 2015-ben, hogy a tenni akarás is összeköti ezeket az alkotókat. Csoportként való működésükben tényleg látható, hogy bár elsősorban a képekkel, projektjeikkel, munkásságukkal akarnak hatni, de vállaltan szerepet kívánnak játszani a magyar fotográfiai életben is. Rendszeresen tartanak *portfolio review*-kat, fotós szakmai táborokban gyakori meghívott közreműködők, a MÚOSZ¹⁰ fotóriporter tanfolyamán rendszeres óraadók. Minden fontos platformon jelen vannak a neten is. Profi honlappal, több mint másfél ezer követővel a Facebookon.

A legutóbbi csoportos tárlaton a Capában mindenki, aki valaha tagja volt a PC-nek, mutatott valamilyen anyagot a munkásságából. Ám a két kurátor, Csizék Gabriella és Kopin Katalin direktebb és finomabb utalásokkal is hangsúlyozni kívánta a csoportnak magának a jelentőségét. A reprezentatív és nagyvonalú tárlat egyik legérdekesebb eleme az a különös installáció volt, amelyik magukat a tagokat és különböző munkáikat rendezte össze a térben valamiféle háromdimenziós vizuális rendszerré. Azt nem tudtam kikövetkeztetni, hogy van-e közvetlen utalás ebben a mátrixban a személyes kapcsolatokra, egymásra hatásokra, de azt talán jól éreztem, hogy a 13 fotográfus munkái összeköthetők. Reflektálnak egymásra, közös a dinamikájuk és lényegében szinte egységes anyagként is képesek kitölteni a teret.

Hajdú D. András: *Zürich expressz*, 2013, @ Hajdú D. András

Ez azért is izgalmas és eredeti ötlet volt, mert a tradicionális egyéni megmutatkozásokban azért voltak jelentős különbségek ezen a kiállításon. Igaz, párhuzam, áthallás is bőven. Szabó Bernadett kivételével mindenki színes anyagot állított ki, amit én summásan a valóságbrázolás melletti elkötelezettségként könyveltem el. A színes fotográfikák, amelyek a terem falán digitális nyomatként függtek, több alkotó esetében meglehetősen markáns és hasonló színvilágot mutattak. Egyfajta lefojtott, szürkés, enyhén koszlott, már-már ködös tájak, városképek, sőt enteriőrök jellemezték főként Bácsi Róbert László, Móricz-Sabján Simon, Mohai Balázs és Hajdú D. András tematikailag meglehetősen különböző sorozatait. Mintha az alkotók egyik része hajlamosabb lenne az elégikus képi nyelv használatára, a tudatosan visszafogott hatáskeltésre. Persze, ahogy megítélni tudom, különböző indíttatásból. Hajdú D. András *Zürich expressz* című 2013-as sorozatának erőteljes szociális problematikáját, a Nyugaton prostitúcióból élni kénytelen magyar roma nők embertelen életét kísérte végig a kamerával. Az ő lefojtott színei egyfajta kilátástalanságról, pesszimizmusról, sőt, beletörődésről árulkodnak. Talán. Mohai Balázs mesebeli embertelen északi tájainak szürkése a poszthumán szorongás

példája is lehetne. Míg Bácsi Róbert László hőseinek, a civilizációból így-úgy kivonulók világának felmutatása a másvilági színekkel és talányos élethelyzeteik bemutatásával mintha a fotográfus – és a képek legtöbb nézőjének – bizonytalan érzéseit tükrözné. Ez lenne, ez lehetne a válasz a világ tornyosuló gondjaira? Vagy akár csak annak a néhány felnőttnak és különösen a velük együtt „kivonuló” gyerekek megoldás-e? Móricz-Sabján Simon Y-házai és lakói pedig azt a kelet-európai abszurdot testesítik meg, ami a maga már-már monokróm szürkéségével olyan szomorúan és ironikusan ismerős nekünk. A múlt századból örökölt kelet-európai abszurd 21. század eleji flegmával.

Így azután Végh László erdélyi témájú sorozata éppen a terem másik falán olyan benyomást kelt, mintha a nap kisütött volna az örökre borús Tapolcával és elképesztő kinézetű házaival szemben. Ottó, az erdélyi pásztor története olyan időkre utal vissza, amelyek a hazai tájokról jóval korábban ellillantak már, mint Romániából. Az érintetlennek látszó tájban a tradíciók és konvenciók meg főként a társadalmi-egzisztenciális kényszerek miatt megélt középkorias nyomorúságot, de mégis emberi teljességet bemutató igazi hosszú távú fotóösszé talán nem véletlenül ragyog a maga kérlelhetetlen igazságával.

Darnay Katalin: *Szenior úszók*, 2010, @ Darnay Katalin

Ferenczy Dávid sorozata a hajléktalanszállóról másként üt el a többiekétől. Mintha egy korábbi fotográfusi attitűddel készült volna. Az ő képeit nézve erősödött meg bennem az érzés, hogy mennyivel kidolgozottabbak, árnyaltabbak és főként mennyivel intimebbek a többiek munkái. És persze nagyon is kiválik Szabó Bernadett fekete-fehér telefonos fotóválogatása. Személyes, kísérletező, vizuális jegyzetelésnek tetsző képanyag. A kísérőszöveg szerint az alkotó fotó iránti múlhatatlan szenvedélyét mutatják ezek az impulzív képek. Nekem az önterápia is az eszembe jutott róluk. Ebbe a csoportba kívánczik még Darnay Katalin szenior úszós sorozata. Amit látunk, többet ígér, mint ami végül elkészülhetett belőle. Mondhatnám, folytatásért kiállt.

Érdekesnek tartom, ahogyan Urbán Ádám cirkuszos képeinek másként „elmozdított”, elmélyített színei hogyan mutatják meg a manézst és háttérét mint a legőszintébb trükközés és mutatvány világát. Urbán igazán nem finomkodik, de valahogy mégsem bánt soha senkit. Stiller Ákos a romák színes vallásos világát Urbánéhoz hasonló eleganciával és mértéktartással, de megalkuvásmentesen képes eléink tárni. Tapasztalt dokumentarista. Tudja, hogy nem érdemes elcsábulni a primer harsányságot ábrázolva. Hasonló tapasztaltságra és önmérsékletre lehetett szüksége Hirling Bálintnak is, hogy a kijevei Majdan téri modern apokalipszist képes legyen a maga abszurdításában bemutatni, ugyanakkor a néző azt is érezze, hogy a nagyon is mai helyzet és látvány mégis tragikusan időtlen.

Urbán Ádám: *A függöny mögött*, 2018–, @ Urbán Ádám

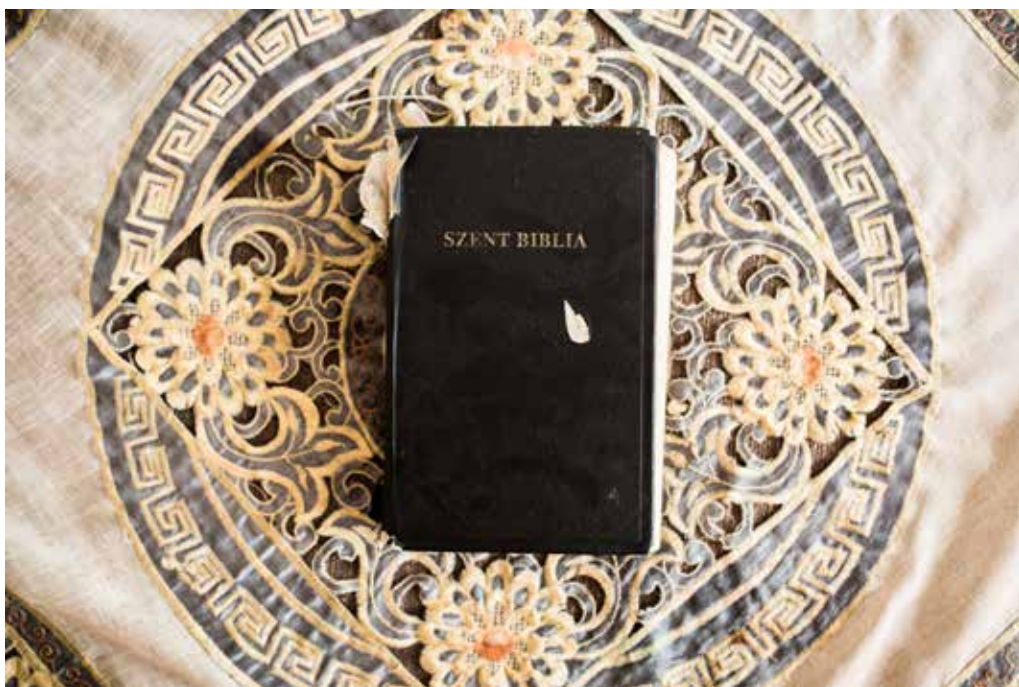

Móricz-Sabján Simon: Ipszilnok, 2016, @ Móricz-Sabján Simon

Hirling Bálint: A Majdan falu lakói, 2014, @ Hirling Bálint

Stiller Ákos: *Roma Biblia*, 2014–2019, @ Stiller Ákos

Mártonfai Dénes a kezdetektől fogva eredeti gondolkodású és markáns stílusú alkotója volt a csoportnak. Remek ötletei vannak, de a divatosabb, mások által is preferált témákat, amilyen a pusztuló, elhagyott kelet-európai helyszínek ábrázolása, képes újszerűen megragadni. Valahogy egyszerre tart távolságot és hajol mégis közel a témához, ha szükségét érzi.

Pályi Zsófia újabb munkáját, a búcsújárókat mutatta be. A korszerű prezentálás és installálás eszközeit profin bevetve. A modern búcsújárásokra épülő kegytárgy biznisz és a búcsúkat elárasztó tárgyi világ néhány jellegzetes darabját is kiállítva. Mintegy a saját fotóival párbeszédben. A társadalmi jelenséget kompromisszumot nem tűrő módon jeleníti meg, de a helyzeteket megélő, elszenvedő emberek mégsem válnak lesajnált páriákká a művein.

Bár merész párhuzamot vázoltam fel a 60-as, 70-es évek elkötelezett fotója és a PC mai irányultsága között, ez a párhuzam bizonyos elvekre és távlati célokra

vonatkozik főként. A fotografiai megformálás, a stílus, a megközelítés, azt hiszem, lényegileg más, mint az elődöké. Szinte mindegyik alkotó a PC-ből jóval epikusabban, nemcsak a színekben, de emocionálisan is lefojtottabban beszéli el a történeteit. Ahogy a néző végigjárja a két nagy termet, végignézi a képeket, a kivetítőkön a videókat, olyan érzése lesz, mintha az idő lassan megfagyna körülötte. Lelassulva és egyre jegesebben csordogál az idő az elmúlt tíz évben született művek képi világában. A sorozatok túlnyomó része igényesen és alaposan van összeállítva és kiállítva. A munkák íve, a képcsoportok dramaturgiája láthatóan tudatosan megtervezett. Csak másként, mint a múlt században. Nincsenek érzelmi csúcsok és katartikus narratívák. Sokkal inkább szemlélődés, képi felsorolás, afféle józan katalogizálás. Nem rohanják le a nézőt a vizuális meggyőzés és befolyásolás erős effektusaival az alkotók. Ahogyan a színvilágban, úgy a hatáskeltésben is visszafogottság tapasztalható szinte mindenkinél.

Mártonfai Dénes: *Szellestrandok*, 2017, @ Mártonfai Dénes

Enteriőrkép Pályi Zsófia *Bűnbánók*. 2018 című anyagáról, 2021, @ Capa Központ

Vannak maradandó képi emlékeink a tárlatról, de nincsenek megrázó, mellbevágó vizuális élményeink. Bár nem maradunk részvétlenek, mégis a külső szemlélő kiváltságos nyugalma érezzük. Nem gondoljuk úgy, hogy szinte mi is ott vagyunk a történések közepén, hogy ott fürdünk a tóban, állunk a háborús kijevi főtéren, belebámulunk a búcsújárók arcába. Minél tovább néztem a kiállítást, annál inkább érzékeltem ennek a fajta fotográfiának a közvetítés jellegét. Azt, hogy ezeket a nagyon is valóságos, fontos mindennapi témákat valakik (a fotográfusok, alkotók) nagy műgonddal megformálták. Nem elégedtek meg a jó témával, amiről jó képeket készítettek és hatásosan összeválogatták sorozatát. Ahogyan a múlt századi elődök tették volna. A PC mai dokumentaristái saját vizuális világot teremtenek, abban beszélnek el a történeteket. Nem bújnak el a képeik, történeteik mögé, hanem szinte minden sorozatukkal önarcképet is készítenek magukról.

Úgy látom, manapság a „tanúk és hírvivők” – ahogy a PC tagjai nevezik magukat – egyszerre mutatják meg a világot és a világ bemutatására vállalkozó fotográfia helyzetét.

Enteriőrkép Pályi Zsófia *Bűnbánók*. 2018 című anyagáról, 2021, @ Capa Központ

¹ SZARKA Klára: „A sajtó nélküli sajtófotó, Helyzetkép a magyar média vizuális arculatáról”, *Fotóművészet* 2005/3–4.

http://www.fotomuveszet.net/korabbi_szamok/200534/a_sajto_nelkuli_sajtofoto, 2021. október. 27.

² Uo.

³ Magyarországon nem egészen tisztázott, mit tartunk dokumentarizmusnak. A riport és sajtófotóval foglalkozók számára szinte evidencia ma is, hogy ők helyzetüknél fogva részei a dokumentumfotó történetének. Am különösen a 20. század utolsó évtizedeiben az autonóm riport, a kísérleti fotó megjelenésével a sajtófotót gyakran kizárták az „igazi” dokumentarizmusból. Szolgáltató fényképezésnek minősítették, még a műfaj eltörlésére is volt javaslat. Lásd: SZARKA Klára: „A választás kétes kiváltsága”, *Fotóművészet* 2005/1–2., http://www.fotomuveszet.net/korabbi_szamok/200512/a_valasztas_ketes_kivaltsaga, 2021. október. 27.

⁴ A középkorú és idősebb generáció olyan sikeres és meghatározó fotográfusairól van szó, mint többek között Balogh László, Kiss-Kuntler Árpád, Bánkúti András, Kaiser Ottó, Szigeti Tamás, Gárdi Balázs és mások.

⁵ E sorok írója az ezredfordulón az egyik liberális irányultságú országos napilapnál találkozott először a tulajdonosi igénnyel, hogy öregek, szegények, betegek, „csúnyák” fotóban semmiképpen se szerepeljenek többé a lap hasábjain. Az idősebbek eltüntetése a médiából például már közvetlenül a rendszerváltás után elkezdődött. A televíziók képernyőiről

lekerültek az öregebb bemondók, riporterek pusztán az életkoruk miatt. És egyáltalán az öregekkel foglalkozó anyagok is eltűntek, vagy csak kurióznak számító témaként jöhettek a képbe.

⁶ Részlet a PC honlapjáról a *Rólunk* című rovatban. <http://pictorialcollective.hu/>

⁷ Részlet a PC honlapjáról a *Rólunk* című rovatban. <http://pictorialcollective.hu/>

⁸ BARAKONYI Szabolcs: „Százhuszig számolták a díjait, aztán inkább tovább ittak”, *telex.hu*, 2021. szeptember 15. <https://telex.hu/foto/2021/09/15/capa-kozpont-pictorial-collective> 2021. október. 27.

⁹ Cornell Capa (1918–2008), Friedmann Kornél fotográfus, Robert Capa öccse, az International Center of Photography alapítója (1974) és első igazgatója.

A *concerned photography*, elkötelezett fényképezés lényege szerinte, hogy a fotográfusok nemcsak ábrázolni akarnak, hanem hatni a világ folyamataira, sőt, meg is változtatni, amit lehet. Szerinte, a nagy dokumentarista generáció, a bátyja, Robert Capa és társai, követői attitűdjének lényege ez az elkötelezettség volt. Az általa alapított nemzetközi fotográfiai intézmény fő feladatának éppen az egyre nehezebb helyzetbe kerülő progresszív dokumentarista fényképezés hagyományainak megőrzését és jövőbeni támogatását tartotta.

¹⁰ Pictorial Collective, a *World Press Photo* kísérő kiállítása 2015-ben, Néprajzi Múzeum 2015. szeptember 25. – október 25.

¹¹ MÚOSZ, a Magyar Újságírók Országos Szövetsége fotóriporter tanfolyama máig az egyetlen oktatási hely, amelyiket a riport és dokumentumfotónak dedikálnak.

PICTORIAL TÖRTÉNET

Alapítók: Bácsi Róbert László, Móricz-Sabján Simon,
Szabó Bernadett

Jelenlegi aktív tagok: Hajdú D. András, Hirling Bálint,
Mohai Balázs, Móricz-Sabján Simon, Stiller Ákos,
Urbán Ádám, Végh László

Korábban a csoporthoz tartoztak:

Darnay Katalin, Ferenczy Dávid, Mártonfai Dénes,
Pályi Zsófia, Szabó Bernadett

Az első bemutatkozó csoportos tárlatuk

2015-ben a Néprajzi Múzeumban a WPP

kísérő rendezvénye volt. Ugyanebben

az évben Szentendrén a Ferenczy

Múzeumban *Flow, a tökéletes élmény*

címmel nyílt tárlatuk. Közös

fényképezési projektjük volt

2018-ban a *Dunaképp*, amelynek

eredményét csoportos

kiállításként szintén a Capa

Központban láthatta

először a közönség.

PICTORIAL 10 – VÁLOGATÁS

A PICTORIAL COLLECTIVE

ELSŐ TÍZ ÉVÉBŐL

Kiállító alkotók:

Bácsi Róbert László,

Darnay Katalin,

Ferenczy Dávid,

Hajdú D. András,

Hirling Bálint,

Mártonfai Dénes,

Mohai Balázs,

Móricz-Sabján Simon,

Pályi Zsófia,

Stiller Ákos,

Szabó Bernadett,

Urbán Ádám,

Végh László.

Kurátorok:

Csizék Gabriella, Kopin Katalin

Capa Központ, Budapest, 2021.

augusztus 17. – szeptember 19.

Csoportkép a Pictorial 10 kiállításban, (b-j állnak) Urbán Ádám, Stiller Ádám (hátul), Darnay Katalin, Mohai Balázs, Ferenczy Dávid, (b-j guggolnak) Bácsi Róbert László, Hajdú D. András, Móricz-Sabján Simon, Mártonfai Dénes, @ Capa Központ